

Tájkép Remete Szent Antallal, Szent Rókussal és Szent Kristóffal

Alkotó	Németalföldi festő Jacob Cornelis van Oostsanen hatása alatt
Készítés ideje	1530-1540 között
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	olaj, tempera
Méret	magasság: 56 cm szélesség: 84 cm
Leltári szám	55.325

Leírás

A kép a 16. század eleje óta divatos ún. Weltlandschaft ábrázolások közé tartozik, amelyeken felülnézetből ábrázolva, kiemelt szerepet kap a világ különböző részeiről ismert tájrészleteknek: hegyeknek, folyóknak, erdőknek, tengereknek az együttes ábrázolása egy elképzelt panoráma-tájban. Az esztergomi képen a vízparti városábrázolásokkal, vitorlásokkal tarkított, zsúfolt háttérhez képest csak másodlagos jelentőséggel tűnnek fel az apró alakok: három szent életéből vett jelenetek, és egy donátorpár az előtérben. A kép bal szélén Szent Antal megkísértésének jelenete látható: a díszes, reneszánsz kőkapu előtt ülő, fekete csuhás szentnek buja, meztelen nőalak képében jelenik meg a csábító. A kompozíció középpontjában, hangsúlyos helyen, a donátorok által közrefogva, az elegánsan öltözött, kék tunikája fölött vörös köpenyt, fején pedig vörös kalapot viselő Rókust látjuk, amint éppen pestistől sebes combját mutatja az őt gyógyító angyalnak. Bal lábánál a szentet a legenda szerint élelemmel ellátó vadászkutya ül. A kép jobb szélén korábbi ábrázolásokon is hasonlóan megjelenített Kristóf-alak látható, hatalmas botra támaszkodva, amint vállán az emberiség bűneit hordozó Gyermekkel, épp átkel a folyón. A túlparton, a képi tradíciónak megfelelően, lámpással várja őt a remete, aki a legenda szerint Kristófot a Krisztusi hit irányába terelte tanácsaival. A háttérbeli tájban a legendák más jelenetei, további narratív részletek fedezhetőek fel. Ez a fajta szimultán ábrázolás nem volt ismeretlen a gótikus festészetben sem, és a 16. század németalföldi emlékein is gyakori. A három egymástól teljesen független fő jelenet azonban olyannyira szervesen illeszkedik az őket körülvevő tájba, hogy kompozíciójuk nyilvánvalóan nem a festő saját leleménye, hanem jól azonosítható képi forrásokra vezethető vissza. A három szent közös festményen, egy fantáziatájban való összekapcsolása talán a megrendelő(k) kívánságával függ össze. Az egyszerű, polgári viseletben ábrázolt donátorpár a kép előtérben térdel, kezüket imára kulcsolva, ujjaik között rózsafüzérrel. Alakjuk szintén megfelel a gótikus tradíciónak, azonosításukra, eredetükre azonban semmilyen segítség nem áll rendelkezésre. Nem tudjuk azt sem, személyükkel, életükkel hogyan függ össze a három ábrázolt szent alakja: védőszentjükhöz fordultak avagy betegségben, hosszú utazást megelőzően kérték ilyenformán az általános tiszteletnek örvendő szentek segítségét. A táblakép festője a kor németalföldi festészetét is ismerő, ugyanakkor a korábbi hagyományokat követő, egyelőre azonosítatlan mester. (Sarkadi Nagy Emese, 2015)

Proveniencia

Ipolyi Arnold vásárlása a J. Fromm gyűjteményből

Kiállítások

- 2015 Sankt Pöten, Diözesanmuseum, Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum

Bibliográfia

- Wolfgang Huber (szerk.): Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum; kiáll.kat; Sankt Pölten 2015. 140 (Sarkadi Nagy Emese)
- Ágota Varga: Acquisitions by Arnold Ipolyi from the Johann Friedrich Fromm Collection in Cologne. In: Geest en Gratie. Essays presented to Ildikó Ember on her Seventieth Birthday. Budapest, 2012, 162-171, 170.
- Ágota Varga: Saints in a Landscape by a follower of Jacob Cornelisz van Oostanen in Esztergom, MA thesis, Pázmány Péter Catholic University, 2005, publikálatlan
- Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993, 209 (János Végh)
- Ipolyi Arnold Emlékkönyve. Halálának századik évfordulója alkalmából az Esztergomi Keresztény Múzeumban 1986. december 12-én rendezett emlékülés anyaga. Szent István Társulat, Budapest 1989, 109.
- Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, 30.
- Friedlander, Max J. Early Netherlandish Painting XII Leyden-Brussels, 1975, Kat. Nr. 280.
- Mojzer Miklós: Tanulmányok a Keresztény Múzeumban. I. Művészettörténeti Értesítő 1964/3, 225.
- Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára. Budapest, 1964, 194.
- Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei. összeállította: Genthon István, Budapest, 1948, 102.